

Analysis of the Role of Auditor's Professional Judgment and Audit Quality in the Relationship between Organizational Culture and Business Ethics (Case Study: Tehran Association of Accountants)

1. Mohsen Hashemi Gohar^{id}*: Department of Accounting, ShQ.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: (Corresponding Author)

2. Farshid Nadaei Tolon^{id}: Department of Accounting, ShQ.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran

3. Sima Hadian^{id}: Department of Accounting, ShQ.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran

Article history

Received: 20 January 2025

Revised: 2 May 2025

Accepted: 10 May 2025

Published: 20 June 2025

Abstract:

The legal quality of audit engagements is one of the key factors in enhancing financial transparency and providing assurance to organizational stakeholders. Organizational culture and business ethics, as influential factors on this quality, play a vital role in improving auditors' performance. This study aims to analyze the impact of these factors and the moderating role of the auditor's professional judgment, seeking to provide a novel insight toward strengthening audit engagements. The objective of this research is to examine the effect of organizational culture and business ethics on the legal quality of audit engagements, considering the moderating role of the auditor's professional judgment. According to the classification of research by purpose, this is an applied study, and in terms of data collection method, it is survey-based. The statistical population consists of financial managers and employees of institutions affiliated with the Association of Certified Accountants in Tehran. Based on Morgan's table, the sample size was determined to be 384 individuals, and the sampling method was random. The validity and reliability of the questionnaire were confirmed, and data were analyzed using PLS3 software. The findings of this study indicate that improving the legal quality of audit engagements can be achieved through enhancing organizational culture and adherence to business ethics. Moreover, the moderating role of the auditor's professional judgment shows that fair and appropriate determination of audit fees can strengthen the effectiveness of audit engagements. These results are beneficial for company managers, auditors, and regulators, as emphasizing these factors can enhance financial transparency and trust. Ultimately, these achievements will lead to improved financial health and sustainable organizational performance.

Keywords: Organizational culture, business ethics, legal quality of audit engagements, auditor's professional judgment

Citation: Hashemi Gohar, M., Nadaei Tolon, F., & Hadian, S. (2025). Analysis of the Role of Auditor's Professional Judgment and Audit Quality in the Relationship between Organizational Culture and Business Ethics (Case Study: Tehran Association of Accountants), *Accounting, Finance and Computational Intelligence*, 3(1), 1-14.

Copyright: © 2025 by the authors. Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Extended Abstract

Introduction

The legal quality of auditing assignments has long been recognized as a critical component in ensuring financial transparency and maintaining stakeholder trust in organizations (Bouziane et al., 2023; Rezaei et al., 2024). This concept extends beyond technical compliance with auditing standards to encompass the broader ethical, cultural, and professional frameworks within which auditors operate. Organizational culture and business ethics are two primary determinants that can either enhance or undermine the quality of audit work (Abu Afifa et al., 2024; Nguyen et al., 2024).

Organizational culture, defined as the set of shared values, beliefs, and norms within a firm, shapes decision-making, professional behaviors, and interpersonal interactions (Kwarteng et al., 2024; Weigh & Anindita, 2024). A strong, ethically aligned culture promotes transparency, accountability, and adherence to professional principles, which in turn fosters higher-quality audit reporting (Khamis, 2024; Sonjaya, 2024). Conversely, weak or misaligned cultures can exert pressure on auditors to compromise professional standards in favor of managerial or shareholder interests.

Business ethics—comprising principles such as fairness, honesty, integrity, and transparency—serve as a moral compass for professional conduct (Akob et al., 2024; Amanamah, 2024). Ethical business environments equip auditors to resist undue influence, mitigate conflicts of interest, and maintain objectivity throughout the audit process (Melati Hati Megawati et al., 2024; Saeed & Saeed, 2024). Research has consistently shown that companies with robust ethical frameworks produce more credible and reliable audit reports (Al-Yazidi et al., 2023; Hichri, 2023).

However, the relationship between organizational culture, business ethics, and audit quality is not always linear. The professional judgment of auditors plays a moderating role in this dynamic, influencing how these contextual factors translate into actual audit outcomes (Alberti et al., 2024; Salehi Kamamardakhi et al., 2023). Professional judgment refers to the auditor's ability to make informed, objective decisions based on knowledge, experience, and adherence to professional standards (Aabdulrahim et al., 2023; Khan & Abdul Subhan, 2024). This capability becomes particularly crucial in complex, high-pressure environments, where competing interests and time constraints may otherwise erode audit quality (Sumarlin, 2022).

In the Iranian context, where financial transparency challenges and corporate governance concerns persist, examining the interplay between these variables offers valuable insights for both policy and practice (Satarian & Gholizadeh, 2024; Shaban Khamseh & Bokharaeian Khorasani, 2024). The present study addresses this need by analyzing the effects of organizational culture and business ethics on the legal quality of auditing assignments, with a specific focus on the moderating role of auditors' professional judgment. The novelty of this research lies in its integrated examination of these three factors, offering a comprehensive framework that can guide auditors, managers, and policymakers toward improving audit quality (Amara et al., 2024; Evinita & Kambey, 2024).

Methods and Materials

This study adopted an applied research design using a descriptive–correlational survey approach. The statistical population consisted of financial managers and employees working in institutions affiliated with the Tehran Association of Certified Accountants. Using Morgan's table for sample size determination, 384 respondents were selected through random sampling. Data were collected via standardized questionnaires: Denison's (1995) organizational culture questionnaire, Hunt and Vitell's

(1986) business ethics questionnaire, Chen's (2010) audit quality questionnaire, and the Auditor Professional Judgment questionnaire (1993). Each questionnaire employed a five-point Likert scale for measurement.

The validity and reliability of the instruments were confirmed through content validity measures and internal consistency tests, including Cronbach's alpha, composite reliability, and average variance extracted (AVE), all of which met or exceeded acceptable thresholds. Data analysis was conducted using PLS3 for structural equation modeling and SPSS24 for descriptive statistics. The analysis involved evaluating path coefficients, significance levels, and the moderating effects of professional judgment on the relationships between organizational culture, business ethics, and audit quality.

Findings

Descriptive statistics indicated that the mean score for professional judgment was the highest among the variables (4.01), suggesting strong decision-making competence among respondents. Organizational culture had a mean score of 3.488, business ethics scored 3.124, and the legal quality of auditing assignments scored 3.578.

Structural equation modeling revealed that organizational culture had the strongest direct effect on audit quality, with a path coefficient of 0.870. Business ethics also showed a significant positive relationship with audit quality, with a coefficient of 0.772. Professional judgment was found to moderate both relationships: it strengthened the link between organizational culture and audit quality (coefficient = 0.687) and also enhanced the effect of business ethics on audit quality (coefficient = 0.591).

Significance testing confirmed that all four hypotheses were supported at high confidence levels. The results demonstrated that a robust organizational culture and adherence to business ethics directly contribute to higher audit quality, and that these effects are amplified when auditors exercise sound professional judgment.

Discussion and Conclusion

The results of this study underscore the critical role of organizational culture in shaping audit quality. A well-established culture that prioritizes transparency, accountability, and professional integrity creates an environment in which auditors are motivated and supported to perform their duties in accordance with the highest professional standards. This aligns with the theoretical view that culture functions as a structural and normative framework, guiding behavior and fostering consistent adherence to ethical and technical requirements.

Business ethics emerged as another vital determinant of audit quality. The findings indicate that organizations that embed ethical principles into their operational and decision-making processes create a supportive context for auditors to maintain objectivity and impartiality. Ethical frameworks not only discourage misconduct but also reinforce public trust in financial reporting and auditing processes.

Perhaps most significantly, the study confirms that professional judgment plays a decisive moderating role in these relationships. Even in organizations with strong cultures and ethical environments, the quality of audit outcomes depends heavily on the auditor's capacity to interpret complex situations, evaluate evidence, and make informed decisions. Conversely, in contexts where cultural or ethical foundations are weaker, skilled professional judgment can partially offset these deficiencies, preventing declines in audit quality.

These findings suggest that improving audit quality requires a multi-faceted approach. Organizational leaders must cultivate a culture of integrity and transparency, formalize ethical guidelines, and ensure that auditors are trained and

empowered to apply rigorous professional judgment. By integrating these three elements—culture, ethics, and judgment—organizations can create a resilient framework that supports sustained audit excellence.

In conclusion, this study contributes to the literature by demonstrating how organizational culture and business ethics interact with auditors' professional judgment to influence the legal quality of auditing assignments. The integrated model presented here offers practical implications for audit firms, corporate management, and regulatory bodies seeking to strengthen audit quality in the face of increasing complexity and scrutiny in financial reporting. The evidence supports the view that fostering strong cultural and ethical foundations, coupled with enhancing professional judgment capabilities, can significantly improve audit outcomes and, by extension, organizational accountability and public trust.

Authors' Contributions

Authors equally contributed to this article.

Acknowledgments

Authors thank all participants who participate in this study.

Declaration of Interest

The authors report no conflict of interest.

Funding

According to the authors, this article has no financial support.

Ethical Considerations

All procedures performed in this study were under the ethical standards.

تحلیل نقش قضاوت حرفه‌ای حسابرس و کیفیت حسابرسی در ارتباط فرهنگ و اخلاق تجاری (مورد مطالعه انجمن حسابداران تهران)

تاریخچه مقاله

تاریخ دریافت: ۱ بهمن ۱۴۰۳

تاریخ بازنگری: ۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۳۰ خرداد ۱۴۰۴

۱. محسن هاشمی گهر*^{ID}: گروه حسابداری، واحد شهرقدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران، ایمیل: Mohsen.hashemigohar@iau.ac.ir (نویسنده مسئول)

۲. فرشید ندائی تولون^{ID}: گروه حسابداری، واحد شهرقدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۳. سیما هادیان^{ID}: گروه حسابداری، واحد شهرقدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

فساد مالی یکی از بنیادین‌ترین چالش‌های اقتصاد ایران و دیگر کشورهای در حال توسعه است که با تضعیف سازوکارهای شفافیت و پاسخگویی در شرکت‌ها و سازمان‌ها، موجبات گسترش بی‌اعتمادی عمومی و اتلاف منابع مالی در سطح کلان را پدید می‌آورد. این پژوهش با هدف شناسایی و استخراج الگوی عوامل تعیین‌کننده فساد مالی در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و به‌کارگیری نظریه داده‌بنیاد، تلاش می‌کند با اتکا به داده‌های عمیق میدانی، شبکه‌ای از شرایط مؤثر، راهبردها و پیامدهای ناشی از فساد مالی را تبیین کند. داده‌ها با استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۱۲ نفر از خبرگان مالی طی ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۳ جمع‌آوری شد و تحلیل از طریق کدگذاری باز، محوری و انتخابی، صورت گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که بیش از ۸۰ کد اولیه، حول مؤلفه‌های اصلی همچون شرایط علی (نظیر ضعف نظام ارزشی، ناکارآمدی کنترل‌های داخلی، انگیزه‌های شخصی، فشار اقتصادی)؛ بسترها (شامل ناکارآمدی زیرساخت فناوری اطلاعات، فضای فرهنگی سازمانی، نبود سیاست‌های مقابله‌ای مدون)؛ شرایط مداخله‌گر (همچون تعارض منافع، ضعف نظارت بر مدیران، نفوذ سیاسی)؛ مقوله محوری (فساد مالی شرکتی)؛ راهبردها (فرایندهای کنترلی، آموزش اخلاق حرفه‌ای، فناوری شفافیت‌ساز) و پیامدها (اختلال در عملکرد سازمان، خروج سرمایه، کاهش سرمایه اجتماعی) ساختار یافته‌اند. پژوهش حاضر ضمن تحلیل روابط علی و زمینه‌ای این مؤلفه‌ها، راهکارهایی را در حوزه حقوقی-قضایی، مدیریتی و فرهنگی جهت کنترل فساد مالی در شرکت‌های بورسی پیشنهاد می‌دهد.

کلیدواژه‌گان: فساد مالی شرکتی، داده‌بنیاد، کنترل داخلی، بورس، ایران، اخلاق حرفه‌ای

شیوه استناددهی: هاشمی، محسن، ندائی تولون، فرشید، هادیان، سیما. (۱۴۰۴). تحلیل نقش قضاوت حرفه‌ای حسابرس و کیفیت حسابرسی در ارتباط فرهنگ و اخلاق تجاری (مورد مطالعه انجمن حسابداران تهران). *حسابداری، امور مالی و هوش محاسباتی*، ۳(۱)، ۱-۱۴.

کیفیت حقوقی مأموریت‌های حسابرسی یکی از مؤلفه‌های اساسی در ارتقای شفافیت مالی و جلب اعتماد ذی‌نفعان سازمان‌ها به شمار می‌رود. این کیفیت، نه تنها نشان‌دهنده رعایت استانداردهای فنی و حرفه‌ای توسط حسابرسان است، بلکه بازتابی از میزان تعهد سازمان به ارزش‌ها، هنجارها و اصول اخلاقی پذیرفته شده در محیط کسب و کار نیز محسوب می‌شود (Bouziane et al., 2023). در این میان، دو عامل کلیدی یعنی فرهنگ سازمانی و اخلاق تجاری، به عنوان محرک‌های اصلی کیفیت حسابرسی، توجه ویژه محققان و سیاست‌گذاران را به خود جلب کرده‌اند (Abu Afifa et al., 2024; Nguyen et al., 2024).

فرهنگ سازمانی، مجموعه‌ای از ارزش‌ها، باورها، و هنجارهای مشترک در سازمان است که به‌طور مستقیم بر تصمیم‌گیری‌ها، رفتارهای حرفه‌ای و تعاملات میان کارکنان و ذی‌نفعان اثر می‌گذارد (Kwarteng et al., 2024; Weigh & Anindita, 2024). وجود یک فرهنگ سازمانی قوی که بر شفافیت، پاسخگویی و رعایت اصول حرفه‌ای تأکید داشته باشد، می‌تواند زمینه‌ساز ارتقای عملکرد حسابرسان و بهبود کیفیت مأموریت‌های حسابرسی شود (Rezaei et al., 2024). برعکس، فرهنگ سازمانی ضعیف یا ناسازگار با ارزش‌های حرفه‌ای، ممکن است فشارهایی بر حسابرسان وارد کند که کیفیت کار آنان را تضعیف نماید (Khamis, 2024).

در کنار فرهنگ سازمانی، اخلاق تجاری نیز به عنوان مجموعه‌ای از ارزش‌ها و اصول اخلاقی در تعاملات تجاری، نقش مهمی در تضمین کیفیت حسابرسی ایفا می‌کند (Akob et al., 2024; Amanamah, 2024). رعایت اخلاق تجاری باعث می‌شود تصمیمات حسابرسان در راستای انصاف، صداقت و شفافیت اتخاذ شود (Melati Hati, 2024; Megawati et al., 2024; Saeed & Saeed, 2024). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که شرکت‌هایی با فرهنگ اخلاقی قوی، احتمال بیشتری دارند که گزارش‌های حسابرسی معتبر و قابل‌اتکا ارائه دهند (Al-Yazidi et al., 2023; Hichri, 2023).

بالین حال، اثرگذاری فرهنگ سازمانی و اخلاق تجاری بر کیفیت مأموریت‌های حسابرسی، همواره خطی و مستقیم نیست. قضاوت حرفه‌ای حسابرس، به عنوان یک متغیر تعدیل‌گر، می‌تواند این روابط را تقویت یا تضعیف کند (Alberti et al., 2024; Salehi Kamamardakhi et al., 2023). قضاوت حرفه‌ای به معنای استفاده آگاهانه و مبتنی بر دانش، تجربه و استانداردهای حرفه‌ای در تصمیم‌گیری‌های حسابرسی است (Abdulrahim et al., 2023; Khan & Abdul Subhan, 2024). این مهارت به حسابرسان کمک می‌کند تا در مواجهه با شرایط پیچیده و فشارهای محیطی، تصمیماتی اتخاذ کنند که منطبق با اصول قانونی و اخلاقی باشد (Sumarlin, 2022). از دیدگاه نظری، تعامل میان فرهنگ سازمانی، اخلاق تجاری و قضاوت حرفه‌ای، چارچوبی جامع برای درک پویایی کیفیت حسابرسی فراهم می‌آورد. در سازمان‌هایی با فرهنگ مثبت و اخلاق تجاری قوی، قضاوت حرفه‌ای می‌تواند به‌طور مؤثری کیفیت گزارش‌ها و فرآیندهای حسابرسی را ارتقا دهد (Amara et al., 2024; Sonjaya, 2024). در مقابل، در محیط‌هایی که این عوامل ضعیف هستند، حتی قضاوت حرفه‌ای حسابرس ممکن است تحت تأثیر فشارهای مدیریتی یا تضاد منافع قرار گیرد و کارایی خود را از دست بدهد (Evinita & Kambey, 2024).

از منظر تجربی، پژوهش‌های متعددی رابطه بین این متغیرها را بررسی کرده‌اند. به عنوان مثال، مطالعه (Abdolreza, 2024) نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی می‌تواند رابطه بین استدلال اخلاقی حسابرسان و میزان پذیرش درخواست‌های مشتریان را تعدیل کند. همچنین، تحقیق (Rezaei et al., 2024) مدل ساختاری کیفیت حسابرسی را بر اساس اخلاق حرفه‌ای حسابرسان و نقش تعدیل‌گر فرهنگ سازمانی ارائه کرده است. یافته‌های (Nguyen et al., 2024) نیز بیانگر آن است که فرهنگ سازمانی بر قضاوت و نیت اخلاقی حسابداران شرکتی اثرگذار است.

در زمینه اخلاق تجاری، پژوهش (Hichri, 2023) به روشنی نشان می‌دهد که اخلاق کسب و کار می‌تواند به عنوان عامل تعدیل‌کننده‌ای در رابطه بین کیفیت حسابرسی و گزارشگری یکپارچه عمل کند. همچنین، نتایج (Al-Yazidi et al., 2023) حاکی از آن است که حمایت مدیریت ارشد از عملکرد واحد حسابرسی داخلی، کیفیت حاکمیت شرکتی را ارتقا می‌دهد و به‌طور غیرمستقیم موجب بهبود اخلاق تجاری در سازمان می‌شود.

از سوی دیگر، قضاوت حرفه‌ای حسابرس به‌عنوان مکانیزمی حیاتی در شرایطی مطرح می‌شود که پیچیدگی‌های محیطی، فشارهای زمانی و تضاد منافع وجود دارد (Aabdurahim et al., 2023; Sahneh et al., 2024). پژوهش (Weigh & Anindita, 2024) نشان داده است که ساختار حسابرسی، حاکمیت خوب و فرهنگ سازمانی همگی بر عملکرد حسابرسان اثرگذار بوده و این عملکرد در حضور تعدیل‌گری قضاوت حرفه‌ای تقویت می‌شود. در ایران، این موضوع از اهمیت دوچندانی برخوردار است؛ زیرا چالش‌هایی نظیر ضعف شفافیت، تضاد منافع و فشارهای محیطی می‌توانند کیفیت مأموریت‌های حسابرسی را تهدید کنند (Satarian & Gholizadeh, 2024; Shaban Khamseh & Bokharaeian Khorasani, 2024). در چنین فضایی، ارتقای فرهنگ سازمانی و اخلاق تجاری، همراه با توسعه مهارت‌های قضاوت حرفه‌ای، می‌تواند نقش مهمی در بهبود کیفیت حسابرسی ایفا کند (Daryaei & Azizi, 2024; Sahneh et al., 2024). با توجه به آنچه بیان شد، پژوهش حاضر با هدف تحلیل اثرات فرهنگ سازمانی و اخلاق تجاری بر کیفیت حقوقی مأموریت‌های حسابرسی و بررسی نقش تعدیل‌گر قضاوت حرفه‌ای حسابرس انجام شده است.

روش پژوهش و مواد

پژوهش حاضر از نظر گردآوری داده‌ها جز پژوهش‌های با رویکردی تاییدی، از یک طرح پایش توصیفی (از نوع همبستگی) استفاده کرد است و از نظر هدف در زمره پژوهش‌های کاربردی محسوب می‌شود. تا به بررسی تاثیر فرهنگ سازمانی و اخلاق تجاری بر کیفیت حقوقی مأموریت‌های حسابرسی با توجه به نقش تعدیلگر قضاوت حسابرس دارد. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی مدیران و کارمندان موسسات زیر مجموعه انجمن حسابداران خبره تهران شامل موارد زیر می باشد (آبتین روش آریا، آرشین حساب، آتیه نگر، آمارن آروین پارس، آرمان اندیش آگاه، آریا روش، آزمودگان، آزمون داده‌های پارس، آزمون سامانه، آتین بهروش، ارقام نگر آریا، اصول پایه فراگیر، ارکان سیستم، اطمینان بخش و همکاران، بهراد مشار، بهمند، بهنود حساب، بیات رایان، بیداران، بیلان گزارشگری، پردازش حساب هونام، تدبیرگران مستقل، تلاش ارقام، حافظ گام، خبره، داریا روش، رایمند و همکاران، دش و همکاران، رهنمودگران کاردان، سامان پندار، سخن حق، سیاق نوین جهان، شراکت، شهود امین، عامر مشاور تهران، فراز مشاور، کاربرد ارقام، مختار و همکاران، مفاهیم حساب جامع، مدیریت ممیز، مشاوران سرآمد کاوش، همیار حساب، هوشمند نگریو، هادی حساب) است. دوره زمانی مورد مطالعه به زمستان سال ۱۴۰۳ محدود می‌شود. برای انتخاب مدیران و مدیرعامل‌هایی که در این پژوهش مشارکت می‌کنند، معیارهای زیر در نظر گرفته شده است: سابقه فعالیت مالی بالای ۱۰ سال در شرکت‌ها و سطح تحصیلات کارشناسی ارشد یا بالاتر.

بنابراین، با اعمال شرط مذکور تعداد اعضای جامعه این پژوهش ۱۰۰۰ نفر از مدیران و کارمندان موسسات زیر مجموعه انجمن حسابداران خبره تهران تعیین شده است. در این مطالعه حجم نمونه ۳۸۴ نفر از مدیران و کارمندان موسسات مختلف زیر مجموعه حسابداران خبره تهران را در یک زمان تحلیل و انتخاب میکنند در واقع فرآیند انتخاب مدیران و کارمندان موسسات حسابداران خبره با استفاده از جدول مورگان انجام گرفته است. متغیرهای این پژوهش می‌بایست قابلیت سنجش و اندازه‌گیری را پیدا کنند؛ یعنی باید به شاخص‌ها و مفاهیم عینی تری تبدیل شوند که بتوان آن‌ها را مشخص و اندازه‌گیری نمود. در غیر این صورت، امکان سنجش اندازه‌گیری آن‌ها وجود نداشته و محقق نمی‌تواند فرضیه‌های پژوهش خود را ارزیابی نماید. این پژوهش بوسیله پرسشنامه‌های استاندارد فرهنگ سازمانی دنیسون (۱۹۹۵)، پرسشنامه اخلاق سازمانی هانت و ویتال (۱۹۸۶)، پرسشنامه کیفیت حسابرسی چن (۲۰۱۰)، پرسشنامه قضاوت حرفه‌ای حسابرس (۱۹۹۳) می‌باشد و پرسشنامه‌های مذکور به طور دستی پخش شده اند؛ اطلاعات لازم برای آزمون فرضیه‌های از آن‌ها جمع‌آوری گردید و در پرسشنامه از مقیاس لیکرت پنج نقطه‌ای برای سنجش هر یک از مؤلفه‌ها استفاده شده است. فرآیند تجزیه و تحلیل داده‌ها، یک فرایند چندمرحله‌ای است که طی آن داده‌هایی که از طریق پرسشنامه‌ها گردآوری شده‌اند، دسته‌بندی و پردازش می‌شوند تا امکان آزمون فرضیه‌ها و ارائه نتایج پژوهش فراهم شود. این تحلیل‌ها به پژوهشگر کمک می‌کنند تا نه تنها فرضیه‌های تحقیق را ارزیابی کند، بلکه پاسخی برای پرسش اصلی پژوهش بیابد و راهکارهایی را برای بهبود فرایندهای مالی در بخش عمومی ارائه دهد. در مطالعات مقدماتی و تاییدی از طراحی‌های پیش توصیفی استفاده شد تا امکان گردآوری اطلاعات به منظور روشن‌سازی، خلاصه نمودن، ارائه و تفسیر میسر باشد. روش مورد استفاده برای گردآوری داده‌ها نیز، پرسشنامه استاندارد استفاده شده است. پرسش نامه‌ها در موسسات زیر مجموعه انجمن حسابداران خبره تهران طی سه ماهه نخست زمستان سال ۱۴۰۳ به صورت حضوری توزیع شد. در پرسش نامه، ابعاد مختلفی بررسی شد که در جدول (۱) به جزئیات روایی و پایایی آن اشاره شده است.

جدول ۱. مؤلفه‌ها و ابعاد پژوهش و ارقام پایایی محتوا و ابزار پژوهش

مؤلفه‌ها	تعداد آیتم	AVE	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ
فرهنگ سازمانی	۷	۰.۷۵۵	۰.۸۷۷	۰.۹۰۱
اخلاق تجاری	۷	۰.۸۰۴	۰.۹۷۰	۰.۸۷۷
کیفیت حقوقی مأموریت‌های حسابرسی	۷	۰.۹۰۲	۰.۸۰۲	۰.۸۹۲
قضاوت حرفه‌ای حسارس	۷	۰.۹۸۰	۰.۸۷۴	۰.۸۴۴۴

همان‌طور که در جدول (۱) دیده می‌شود برای اطمینان از پایایی ابزار در سطح ابعاد انعکاسی^۱، از سه روش میانگین واریانس استخراجی (حداقل ۰/۵)، پایایی ترکیبی (حداقل ۰/۷) و آلفای کرونباخ (حداقل ۰/۷) استفاده شد که در بیشتر موارد مرزهای مورد نظر در هر روش در ارقام وجود دارد و در مجموع خروجی‌های آن‌ها قابل قبول می‌باشد، در اینجا نخست به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های حاصل از اجرای تحلیل داده‌ها به تحلیل آمار استنباطی به استنباط فرضیات و مدل پژوهش می‌پردازند. با استفاده از نرم افزار PLS-۳-SPSS۲۴ داده‌ها نظم بندی شده و برحسب همراستایی با اهداف مورد تفسیر قرار گرفتند. نتایج تحلیل آمار استنباطی پژوهش نشان می‌دهد که تمامی فرضیه‌ها و مدل‌های پژوهش تایید شده است.

یافته‌ها

با توجه به نتایج این آزمون مقدار رگرسیون نشان می‌دهد که چه مقدار از متغیرهای مستقل بر وابسته یعنی تاثیر تبیین فرهنگ سازمانی و اخلاق تجاری بر کیفیت حقوقی مأموریت‌های حسابرسی با توجه به نقش تعدیلگر قضاوت حسابرسی می‌شود و مقدار سطح معنی داری این ستون معناداری آماری مدل مفهومی تحقیق را نشان می‌دهد که چنانچه میزان به دست آمده بالای ۰/۴ می‌باشد نتیجه می‌گیریم که مدل به کار رفته، پیش بینی کننده خوبی برای متغیرهای پژوهش است، که بیان گر این است که مدل رگرسیونی معنادار است، استفاده می‌نماییم که به شرح زیر می‌باشد، بر اساس نتایج بدست آمده از برآورد مدل یک تحقیق کل مدل مفهومی را تأیید می‌کند و از سوی دیگر ضریب تعیین بیان می‌کند که درصد تغییرات در متغیر وابسته از طریق متغیرهای مستقل و متغیر تعدیلگر مدل قابل توضیح است.

جدول ۲. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

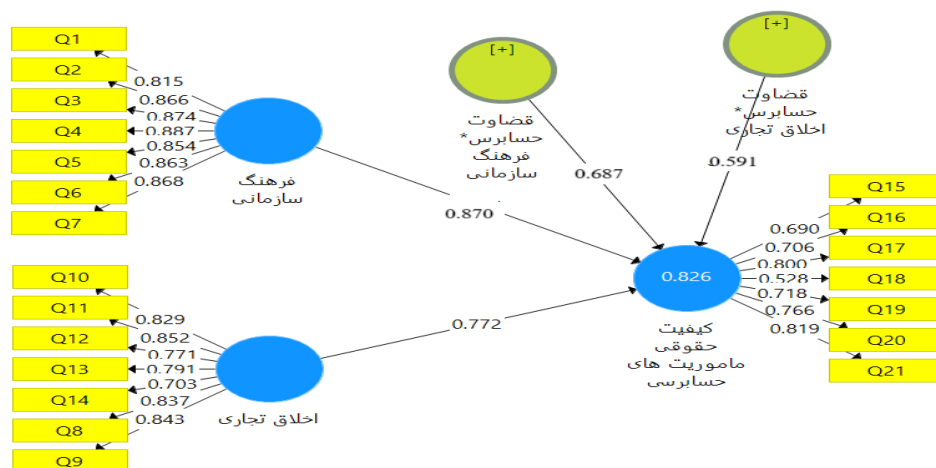
میانگین	میانه	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
۳.۴۸۸	۳.۱۱۲	۰.۸۴۵	۱.۰۰۰	۵.۰۰۰
۳.۱۲۴	۳.۰۰۸	۰.۸۵۲	۱.۰۰۰	۵.۰۰۰
۳.۵۷۸	۳.۱۴۲	۰.۷۰۲	۱.۰۰۰	۵.۰۰۰
۴.۰۱	۳.۹۸۷	۰.۹۰۴	۱.۰۰۰	۵.۰۰۰

نتایج جدول نشان می‌دهد که میانگین بالای متغیر قضاوت حرفه‌ای حسابرسی (۴.۰۱) می‌تواند به دلیل تخصص، تجربه و آموزش‌های حرفه‌ای حسابرسان باشد که موجب توانایی بالای آن‌ها در تصمیم‌گیری و تحلیل شرایط پیچیده حسابرسی شده است. در مقابل، میانگین پایین‌تر اخلاق تجاری (۳.۱۲۴) ممکن است ناشی از ضعف در فرهنگ‌سازی اخلاقی در سازمان‌ها، فشارهای محیطی برای کاهش هزینه‌ها یا کمبود نظارت و اجرای اصول اخلاقی در محیط کسب‌وکار باشد. کیفیت حقوقی مأموریت‌های حسابرسی نیز با میانگین (۳.۵۷۸) و پراکندگی کمتر (۰.۷۰۲) نسبت به سایر متغیرها، نشان‌دهنده وجود استانداردهای تعریف‌شده و رعایت نسبی اصول حرفه‌ای در این زمینه است. در نهایت، پراکندگی متغیرها نشان‌دهنده تنوع در پاسخ‌ها بوده، اما به نظر می‌رسد فرهنگ سازمانی و اخلاق تجاری نیازمند توجه و تقویت بیشتری هستند تا به سطح مطلوب‌تری برسند.

¹.Reflective

یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که فرهنگ سازمانی با ضریب مسیر (۰/۸۷۰)، بیشترین تأثیر مثبت را بر کیفیت حسابرسی دارد. این نتیجه بیانگر آن است که فرهنگ سازمانی، به‌عنوان مجموعه‌ای از ارزش‌ها، باورها و رفتارهای مشترک در یک سازمان، می‌تواند به طور مستقیم عملکرد و رفتارهای حرفه‌ای را تحت تأثیر قرار دهد. وجود یک فرهنگ سازمانی قوی که بر شفافیت، پاسخگویی، تعهد به اصول حرفه‌ای و حمایت از کارکنان تأکید دارد، نه تنها محیطی انگیزشی برای عملکرد بهتر حسابرسان فراهم می‌کند، بلکه باعث ارتقای دقت، کیفیت و اعتبار فرآیندهای حسابرسی نیز می‌شود. در چنین فرهنگی، حسابرسان تمایل بیشتری به رعایت استانداردها و ارائه گزارش‌هایی دقیق و قابل اعتماد دارند. این یافته‌ها نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی به‌عنوان یکی از اساسی‌ترین عوامل تأثیرگذار بر کیفیت حسابرسی باید در اولویت سیاست‌گذاری‌های سازمانی قرار گیرد. در ادامه، اخلاق تجاری با ضریب مسیر (۰/۷۷۲) تأثیر مثبت قابل‌توجهی بر کیفیت حسابرسی دارد. این یافته تأیید می‌کند که اصول اخلاقی مانند صداقت، انصاف، مسئولیت‌پذیری و شفافیت در تصمیم‌گیری‌های حرفه‌ای و تجاری، نقشی کلیدی در جلوگیری از رفتارهای غیراخلاقی و ارتقای کیفیت گزارش‌دهی حسابرسی ایفا می‌کنند. اخلاق تجاری قوی، با فراهم کردن چارچوبی اخلاقی برای حسابرسان، به آن‌ها کمک می‌کند که حتی در شرایط فشارهای مدیریتی یا تضاد منافع، تصمیماتی مبتنی بر اصول اخلاقی اتخاذ کنند. رعایت اخلاق تجاری نه تنها اعتماد ذی‌نفعان را به گزارش‌های حسابرسی افزایش می‌دهد، بلکه به ایجاد محیطی حرفه‌ای‌تر و قابل اعتمادتر کمک می‌کند. قضاوت حرفه‌ای حسابرس نیز در این پژوهش به‌عنوان یک متغیر تعدیل‌گر برجسته معرفی شده است. یافته‌ها نشان می‌دهند که قضاوت حرفه‌ای حسابرس با ضریب مسیر (۰/۶۸۷) رابطه بین فرهنگ سازمانی و کیفیت حسابرسی را تقویت می‌کند. این نتیجه نشان‌دهنده آن است که قضاوت حرفه‌ای، که مبتنی بر دانش، تجربه و تحلیل‌های عمیق است، می‌تواند به شکلی مؤثر تأثیر مثبت فرهنگ سازمانی را بر کیفیت حسابرسی تقویت کند. به بیان دیگر، در سازمان‌هایی که فرهنگ قوی و حمایت‌کننده‌ای از اصول حرفه‌ای وجود دارد، قضاوت حرفه‌ای حسابرسان می‌تواند به شکلی فعالانه به بهبود کیفیت گزارش‌دهی و دقت در فرآیندهای حسابرسی کمک کند. این امر به‌ویژه در شرایطی که سازمان‌ها با چالش‌های محیطی، محدودیت‌های زمانی یا فشارهای داخلی مواجه هستند، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. قضاوت حرفه‌ای حسابرسان می‌تواند نقش حامی را در جهت‌دهی مثبت به تأثیر فرهنگ سازمانی ایفا کند و از هرگونه کاهش کیفیت ناشی از عوامل سازمانی جلوگیری نماید.

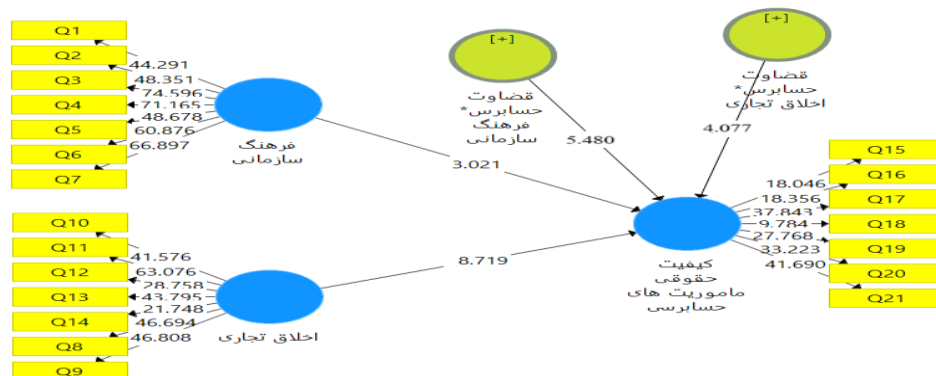
علاوه بر این، قضاوت حرفه‌ای حسابرس با ضریب مسیر (۰/۵۹۱) رابطه بین اخلاق تجاری و کیفیت حسابرسی را تعدیل می‌کند. این یافته نشان‌دهنده آن است که قضاوت حرفه‌ای، به‌عنوان یک مهارت کلیدی در حرفه حسابرسی، می‌تواند اثرات مثبت اخلاق تجاری را بر کیفیت حسابرسی تقویت کند. به عبارتی، حتی در مواقعی که فشارهای تجاری یا محدودیت‌های اخلاقی ممکن است تصمیم‌گیری‌های حرفه‌ای را با چالش مواجه کند، قضاوت حسابرس قادر است تصمیم‌گیری‌های منطبق با اصول اخلاقی و حرفه‌ای را تضمین کند. این امر نشان می‌دهد که قضاوت حرفه‌ای، نه تنها ابزاری برای پاسخ به چالش‌های محیطی و سازمانی است، بلکه نقش مهمی در حفظ و تقویت اصول اخلاقی و جلوگیری از انحرافات در فرآیندهای حسابرسی ایفا می‌کند. این تعدیل‌گری قضاوت حرفه‌ای در ارتباط با اخلاق تجاری، اهمیت آموزش و توسعه مهارت‌های قضاوت حرفه‌ای را در میان حسابرسان برجسته می‌سازد. به‌طور کلی، نتایج پژوهش اهمیت عوامل فرهنگی، اخلاقی و حرفه‌ای را در بهبود کیفیت حسابرسی تأیید می‌کند. این یافته‌ها نشان می‌دهند که ترکیب فرهنگ سازمانی قوی، رعایت اصول اخلاق تجاری و استفاده از قضاوت حرفه‌ای حسابرسان، می‌تواند به‌طور هم‌افزا به ارتقای کیفیت حسابرسی منجر شود. تأکید بر این عوامل در سیاست‌گذاری‌های سازمانی، نه تنها دقت و اعتبار گزارش‌های حسابرسی را افزایش می‌دهد، بلکه به ایجاد اعتماد میان ذی‌نفعان و تقویت حرفه حسابرسی کمک می‌کند.

شکل ۱. ضریب مسیر تحلیل نقش قضاوت حرفه‌ای حسابرس و کیفیت حسابداری در ارتباط فرهنگ و اخلاق تجاری (مورد مطالعه انجمن حسابداران تهران)

ضریب معناداری فرضیات پژوهش نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی، اخلاق تجاری و قضاوت حرفه‌ای حسابرس همگی تأثیرات معنادار و مثبتی بر کیفیت مأموریت‌های حسابداری دارند. یافته‌ها حاکی از آن است که فرهنگ سازمانی با ضریب معناداری (۳/۰۲۱) تأثیری قوی و معنادار بر کیفیت حسابداری دارد. این ارتباط نشان‌دهنده نقش اساسی ارزش‌های مشترک، هنجارها و ساختارهای سازمانی در بهبود عملکرد حرفه‌ای حسابرسان است. زمانی که فرهنگ سازمانی بر اصولی همچون شفافیت، پاسخگویی و تعهد به استانداردهای حرفه‌ای تأکید دارد، محیطی فراهم می‌شود که حسابرسان به طور جدی‌تر و با دقت بیشتری وظایف خود را انجام دهند. این امر موجب ارتقای اعتماد به گزارش‌های مالی و حسابداری می‌شود و اثربخشی کلی مأموریت‌های حسابداری را افزایش می‌دهد. اخلاق تجاری نیز با ضریب معناداری (۸/۷۱۹) تأثیری بسیار معنادار و قوی بر کیفیت حسابداری دارد. این نتیجه بیانگر آن است که رعایت اصول اخلاقی نظیر صداقت، انصاف، شفافیت و مسئولیت‌پذیری در تعاملات حرفه‌ای و تجاری، نقشی محوری در جلوگیری از رفتارهای غیراخلاقی و افزایش کیفیت نتایج حسابداری ایفا می‌کند. اخلاق تجاری قوی باعث می‌شود حسابرسان در برابر چالش‌ها و فشارهای محیطی یا مدیریتی تصمیم‌گیری‌های مبتنی بر اصول اخلاقی اتخاذ کنند. این اصول به عنوان یک چارچوب راهنما، موجب بهبود استانداردهای حرفه‌ای و اعتبار فرآیندهای حسابداری می‌شوند و به تقویت اعتماد ذی‌نفعان به نتایج حسابداری کمک می‌کنند. قضاوت حرفه‌ای حسابرس نیز به عنوان متغیری تعدیل‌گر با ضریب معناداری (۳/۴۸۰) در رابطه بین فرهنگ سازمانی و کیفیت حسابداری تأثیر مثبتی دارد. این یافته تأیید می‌کند که قضاوت حرفه‌ای، که ترکیبی از دانش، تجربه و تحلیل دقیق شرایط است، می‌تواند تأثیر مثبت فرهنگ سازمانی بر کیفیت حسابداری را تقویت کند. در سازمان‌هایی که فرهنگ سازمانی قوی بر اصول حرفه‌ای حاکم است، قضاوت حرفه‌ای حسابرس می‌تواند نقش تعیین‌کننده‌ای در حفظ و ارتقای کیفیت حسابداری ایفا کند. قضاوت حرفه‌ای به حسابرسان این امکان را می‌دهد که از فشارهای محیطی و موانع احتمالی سازمانی عبور کرده و تصمیماتی دقیق و اصولی اتخاذ کنند. همچنین، قضاوت حرفه‌ای حسابرس با ضریب معناداری (۴/۰۷۷) رابطه بین اخلاق تجاری و کیفیت حسابداری را تعدیل می‌کند. این تعدیل‌گری نشان‌دهنده آن است که قضاوت حرفه‌ای قادر است نقش اخلاق تجاری را در ارتقای کیفیت حسابداری تقویت کند. در مواقعی که تضاد منافع یا فشارهای مدیریتی ممکن است تصمیم‌گیری‌های حسابداری را به چالش بکشد، قضاوت حرفه‌ای به عنوان یک عامل تعیین‌کننده وارد عمل می‌شود و تضمین می‌کند که اصول اخلاقی همچنان حفظ شود. این مهارت قضاوت حرفه‌ای حسابرس به‌ویژه در شرایط پیچیده و دشوار، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند و موجب می‌شود کیفیت مأموریت‌های حسابداری به طور قابل‌توجهی ارتقا یابد. مدل ارائه‌شده نشان می‌دهد که ترکیب عوامل فرهنگ سازمانی، اخلاق تجاری و قضاوت حرفه‌ای، تأثیر چشمگیری بر بهبود کیفیت مأموریت‌های حسابداری دارد. به طور خاص، فرهنگ سازمانی با ایجاد بستر مناسبی برای عملکرد حرفه‌ای حسابرسان و اخلاق تجاری با ایجاد چارچوبی اخلاقی برای تصمیم‌گیری‌های حسابداری، نقش محوری ایفا می‌کنند. قضاوت حرفه‌ای نیز به عنوان یک مهارت تعدیل‌گر، این تأثیرات را تقویت کرده و موجب ارتقای استانداردها و دقت در فرآیندهای حسابداری می‌شود. نتایج پژوهش به وضوح اهمیت توجه به این عوامل کلیدی را در سیاست‌گذاری‌ها و

تصمیم‌گیری‌های سازمانی برجسته می‌کند. توجه به این عوامل می‌تواند نه تنها اعتماد ذی‌نفعان به گزارش‌های مالی را افزایش دهد، بلکه بهبود عملکرد کلی سازمان‌ها را نیز به

دنبال داشته باشد.

شکل ۲. ضریب معناداری تحلیل نقش قضاوت حرفه‌ای حسابرسان و کیفیت حسابرسان در ارتباط فرهنگ و اخلاق تجاری (مورد مطالعه انجمن

حسابداران تهران)

جدول ۳. بررسی نتایج فرضیات پژوهش

فرضیه	ضریب مسیر	معناداری	نتیجه
فرضیه اول: فرهنگ سازمانی بر کیفیت حسابرسان تأثیر مثبت و معناداری دارد.	۰.۸۷۰	۳.۰۲۱	تایید
فرضیه دوم: اخلاق تجاری بر کیفیت حسابرسان تأثیر مثبت و معناداری دارد.	۰.۷۷۲	۸.۷۱۹	تایید
فرضیه سوم: قضاوت حسابرسان به طور مثبت رابطه بین ابعاد فرهنگ سازمانی و کیفیت حسابرسان را تعدیل می‌کند.	۰.۶۸۷	۵.۴۸۰	تایید
فرضیه چهارم: قضاوت حسابرسان رابطه بین اخلاق تجاری و کیفیت حسابرسان را تعدیل می‌کند.	۰.۵۹۱	۴.۰۷۷	تایید

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که فرهنگ سازمانی، اخلاق تجاری و قضاوت حرفه‌ای حسابرسان، هر یک تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت حقوقی مأموریت‌های حسابرسان دارند و همچنین قضاوت حرفه‌ای حسابرسان، نقش تعدیل‌گر مهمی در روابط میان فرهنگ سازمانی و اخلاق تجاری با کیفیت مأموریت‌های حسابرسان ایفا می‌کند. یافته‌ها بیانگر آن است که فرهنگ سازمانی با ضریب مسیر ۰.۸۷۰ بیشترین اثر را بر کیفیت حسابرسان داشته است. این نتیجه همسو با پژوهش‌هایی است که تأکید دارند فرهنگ سازمانی قوی با ارزش‌هایی همچون شفافیت، پاسخگویی و تعهد به اصول حرفه‌ای، محیطی ایجاد می‌کند که حسابرسان را به رعایت استانداردها و ارائه گزارش‌های معتبر سوق می‌دهد (Bouziane et al., 2023; Rezaei et al., 2024). در همین راستا، نتایج (Nguyen et al., 2024) نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی مثبت با تقویت قضاوت و نیت اخلاقی حسابداران، احتمال بروز رفتارهای انحرافی را کاهش می‌دهد و کیفیت کار آنان را بهبود می‌بخشد. همچنین، یافته‌های (Weigh & Anindita, 2024) تأکید می‌کند که فرهنگ سازمانی قوی در کنار ساختار مناسب حسابرسان، عملکرد حسابرسان را ارتقا داده و زمینه بهبود کیفیت گزارش‌دهی را فراهم می‌سازد.

یافته دیگر پژوهش حاضر حاکی از آن است که اخلاق تجاری با ضریب مسیر ۰.۷۷۲ تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت مأموریت‌های حسابرسان دارد. این یافته با نتایج (Hichri, 2023) هم‌راستا است که نشان داد رعایت اصول اخلاقی نظیر صداقت، شفافیت و مسئولیت‌پذیری در فرآیند حسابرسان، منجر به ارتقای اعتماد ذی‌نفعان و کاهش احتمال بروز خطا یا تقلب می‌شود. علاوه بر این، پژوهش (Amanamah, 2024) نیز به این نکته اشاره دارد که اخلاق تجاری قوی می‌تواند حتی در شرایط فشارهای سازمانی یا تضاد منافع، حسابرسان را به اتخاذ تصمیمات حرفه‌ای منطبق با استانداردهای اخلاقی سوق دهد. همچنین، مطالعه (Melati Hati Megawati et al., 2024) بیان می‌کند که ترکیب کنترل داخلی اثربخش و فرهنگ اخلاقی سازمان، نقش مهمی در کاهش رفتارهای متقلبانه و ارتقای کیفیت گزارش‌دهی مالی دارد.

در زمینه نقش تعدیل‌گری قضاوت حرفه‌ای حسابرسان، نتایج نشان داد که این متغیر با ضریب مسیر ۰.۶۸۷ رابطه بین فرهنگ سازمانی و کیفیت مأموریت‌های حسابرسان را تقویت می‌کند و با ضریب مسیر ۰.۵۹۱ نیز اثر اخلاق تجاری بر کیفیت حسابرسان را تعدیل می‌کند. این یافته با نتایج (Alberti et al., 2024) مطابقت دارد که فرهنگ سازمانی

و ساختار شرکت حسابرسی می‌تواند بر کیفیت قضاوت حرفه‌ای اثرگذار باشد. همچنین، (Khan & Abdul Subhan, 2024) بیان می‌کند که قضاوت حرفه‌ای دقیق، به‌ویژه در محیط‌هایی با تنوع هیئت‌مدیره و پیچیدگی‌های عملیاتی، می‌تواند کیفیت گزارش‌های حسابرسی را تضمین کند. پژوهش (Abdulrahim et al., 2023) نیز نشان داد که رویکرد استراتژیک سازمانی و فرهنگ حاکم، بر نحوه اعمال قضاوت حرفه‌ای اثرگذار است و این امر در نهایت کیفیت عملکرد پایدار را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

تبیین این نتایج نشان می‌دهد که فرهنگ سازمانی و اخلاق تجاری، به‌عنوان دو بستر اصلی شکل‌گیری رفتارها و تصمیمات حساب‌برسان، نه‌تنها به‌طور مستقیم کیفیت مأموریت‌های حسابرسی را ارتقا می‌دهند، بلکه از طریق تقویت یا تضعیف قضاوت حرفه‌ای، به‌صورت غیرمستقیم نیز بر کیفیت کار اثرگذار هستند (Saeed & Saeed, 2024; Salehi Kamamardakhi et al., 2023). بر این اساس، در محیط‌هایی که فرهنگ سازمانی از ارزش‌های حرفه‌ای حمایت می‌کند و اخلاق تجاری به‌طور جدی رعایت می‌شود، قضاوت حرفه‌ای حساب‌برسان می‌تواند در مواجهه با شرایط پیچیده، تصمیمات دقیق و منطبق با استانداردها اتخاذ کند. این موضوع با نتایج (Amara et al., 2024) همسو است که نشان داد وجود استانداردهای قوی حسابرسی و گزارشگری، همراه با فضای اخلاقی مناسب، می‌تواند از بروز فساد و پولشویی جلوگیری کرده و اعتبار فرآیند حسابرسی را افزایش دهد.

همچنین، یافته‌ها با مطالعه (Al-Yazidi et al., 2023) هم‌خوانی دارد که بیان می‌کند حمایت مدیریت ارشد و ساختارهای کیفی واحد حسابرسی داخلی، رابطه مستقیمی با اثربخشی حاکمیت شرکتی و ارتقای کیفیت گزارش‌ها دارد. در بعد اخلاقی، نتایج با تحقیق (Akob et al., 2024) مشابه است که تأکید می‌کند ترکیب فرهنگ سازمانی مثبت و اخلاق خدماتی اسلامی می‌تواند رضایت ذی‌نفعان و کیفیت خدمات مالیاتی را بهبود بخشد. از سوی دیگر، پژوهش (Evinita & Kambey, 2024) نشان می‌دهد که حاکمیت شرکتی مناسب می‌تواند اثرات فرهنگ حسابرسی و کنترل داخلی بر کیفیت حسابرسی را میانجی‌گری کند، که با یافته‌های این مطالعه درباره نقش تعدیل‌گر قضاوت حرفه‌ای هم‌راستا است.

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر همسو با ادبیات موجود تأکید می‌کند که دستیابی به کیفیت بالای حسابرسی، نیازمند رویکردی چندبعدی است که در آن فرهنگ سازمانی، اخلاق تجاری و قضاوت حرفه‌ای به‌طور هم‌زمان و یکپارچه مورد توجه قرار گیرند (Kwarteng et al., 2024; Sonjaya, 2024). چنین رویکردی نه‌تنها می‌تواند اعتماد عمومی به گزارش‌های مالی را افزایش دهد، بلکه موجب ارتقای پایداری عملکرد و اعتبار حرفه حسابرسان خواهد شد.

این پژوهش از نظر جغرافیایی محدود به مؤسسات زیرمجموعه انجمن حسابداران خبره تهران بوده و بنابراین تعمیم‌پذیری نتایج به سایر استان‌ها یا کشورهای دیگر نیازمند احتیاط است. علاوه بر این، داده‌ها از طریق پرسشنامه خودگزارشی جمع‌آوری شده‌اند که امکان وجود سوگیری پاسخ‌دهندگان را به همراه دارد. متغیرهای پژوهش نیز صرفاً بر اساس مدل پیشنهادی مطالعه انتخاب شده‌اند و سایر عواملی که ممکن است بر کیفیت مأموریت‌های حسابرسی اثرگذار باشند، در نظر گرفته نشده‌اند.

برای تحقیقات آینده، پیشنهاد می‌شود که مطالعه مشابهی در سایر استان‌ها و نیز در کشورهای با فرهنگ‌های متفاوت انجام شود تا تأثیر تفاوت‌های فرهنگی بر روابط میان متغیرها بررسی شود. همچنین، ترکیب روش‌های کمی و کیفی می‌تواند به درک عمیق‌تری از نحوه اثرگذاری فرهنگ سازمانی و اخلاق تجاری بر قضاوت حرفه‌ای و کیفیت حسابرسی کمک کند. علاوه بر این، بررسی نقش سایر متغیرهای میانجی یا تعدیل‌گر مانند فشارهای زمانی، فناوری‌های نوین حسابرسی یا سبک رهبری می‌تواند مدل پژوهش را کامل‌تر نماید.

سازمان‌ها و مؤسسات حسابرسی باید برنامه‌های آموزشی منظم برای تقویت فرهنگ سازمانی مثبت و ترویج اصول اخلاق تجاری طراحی کنند. همچنین، توسعه مهارت‌های قضاوت حرفه‌ای حساب‌برسان از طریق کارگاه‌های تخصصی و شبیه‌سازی شرایط واقعی حسابرسی، می‌تواند اثرات مثبت فرهنگ و اخلاق را بر کیفیت کار افزایش دهد. رهبران سازمانی نیز باید با ایجاد محیطی شفاف و پاسخگو، الگویی عملی برای رعایت استانداردهای حرفه‌ای ارائه دهند و سازوکارهای نظارتی قوی برای ارزیابی مداوم کیفیت مأموریت‌های حسابرسی ایجاد کنند.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش به ما یاری رساندند تشکر و قدردانی می‌گردد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

References

- Aabdulrahim, M. O., Sukoharsono, E. G., Saraswati, E., & Subekti, I. (2023). Revisiting the effect of organizational culture and GCG on sustainability performance: strategic posture as a moderating variable. *The International Journal of Accounting and Business Society*, 29(3), 99-138. <https://doi.org/10.21776/ub.ijabs.2021.29.3.4>
- Abdolreza, S. (2024). *The role of organizational culture in moderating the relationship between ethical reasoning and auditors' acceding to clients' request* University of Malaya].
- Abu Afifa, M., Saleh, I., & Abu Al-Nadi, R. (2024). A study of mediating and moderating effects on the relationship between audit quality and integrated reporting quality among Jordanian firms. *Asian Review of Accounting*. <https://doi.org/10.1108/ARA-12-2023-0336>
- Akob, M., Akob, R. A., & Amin, G. (2024). Islamic Service Ethics and Organizational Culture on Service Quality and Taxpayer Satisfaction. *ATESTASI: Jurnal Ilmiah Akuntansi*, 5(1), 236-254. <https://doi.org/10.57178/atestasi.v5i1.311>
- Al-Yazidi, A. M., Alhebri, A., Al-Matari, E. M., Abdullah, M. F., & Alkebeee, R. H. (2023). Role of quality determinants of the internal audit function in corporate governance effectiveness. Senior management support as moderator: Evidence from Yemeni commercial banks. *Banks and Bank Systems*, 18(2), 48. [https://doi.org/10.21511/bbs.18\(2\).2023.05](https://doi.org/10.21511/bbs.18(2).2023.05)
- Alberti, C. T., Bedard, J. C., Bik, O., & Vanstraelen, A. (2024). Audit firm culture: Recent developments and trends in the literature. *European Accounting Review*, 31(1), 59-109. <https://doi.org/10.1080/09638180.2020.1846574>
- Amanamah, R. B. (2024). Examining the Moderating Role of Firm Characteristics in the Corporate Governance-Financial Reporting Quality Nexus: Evidence From a Developing Country. *Business Ethics and Leadership*, 8(1), 28-44. [https://doi.org/10.61093/bel.8\(1\).28-44.2024](https://doi.org/10.61093/bel.8(1).28-44.2024)
- Amara, I., Khelif, H., & El Ammari, A. (2024). Strength of auditing and reporting standards, corruption and money laundering: a cross-country investigation. *Managerial Auditing Journal*, 35(9), 1243-1259. <https://doi.org/10.1108/MAJ-10-2018-2026>
- Bouziane, A., Tahri, W., & Bouziane, K. (2023). The Role of National Cultural Dimensions in the Quality of Legal Audit Missions. *International Journal of Society, Culture & Language*, 11(1), 160-170.
- Daryaei, A., & Azizi, A. (2024). Explaining the Relationship Between Ethics, Experience, and Professional Competence of Auditors and Audit Quality. *Journal of Financial Accounting Knowledge*, 5(1), 79-99.
- Evinita, L. L., & Kambey, J. P. (2024). Mediating effects of governance on audit culture, internal control and audit quality in Indonesia: Basis for model. *Studies of Applied Economics*, 39(12). <https://doi.org/10.25115/eea.v39i12.6224>
- Hichri, A. (2023). Audit quality, value relevance, integrated reporting and the moderating role of business ethics: evidence from European ESG firms. *Review of Accounting and Finance*, 22(5), 663-681. <https://doi.org/10.1108/RAF-03-2023-0073>
- Khamis, J. B. (2024). *Effects of auditing practices on organizational culture. a case study of GIZ South Sudan* Uganda Martyrs University].
- Khan, A. W., & Abdul Subhan, Q. (2024). Impact of board diversity and audit on firm performance. *Cogent Business & Management*, 6(1), 1611719. <https://doi.org/10.1080/23311975.2019.1611719>
- Kwarteng, A., Simpson, S. N. Y., & Agyenim-Boateng, C. (2024). The effects of circular economy initiative implementation on business performance: the moderating role of organizational culture. *Social Responsibility Journal*, 18(7), 1311-1341. <https://doi.org/10.1108/SRJ-01-2021-0045>
- Melati Hati Megawati, M. H., Gamayuni, R. R., & Ribhan, R. (2024). The Influence Of Internal Control, Ethical Culture Of Organization, And Leadership Style On Fraud At Private University In Bandar Lampung.

- Nguyen, L. A., Dellaportas, S., Vesty, G. M., Pham, V. A. T., Jandug, L., & Tsahuridu, E. (2024). The influence of organisational culture on corporate accountants' ethical judgement and ethical intention in Vietnam. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 35(2), 325-354. <https://doi.org/10.1108/AAAJ-05-2020-4573>
- Rezaei, M., Fallah, R., Maranjory, M., & Rostami Mazoee, N. (2024). Provide a structural model of audit quality based on the impact of auditing professional ethics and the moderating role of organizational culture. *International Journal of Nonlinear Analysis and Applications*, 15(2), 285-299.
- Saeed, M. B., & Saeed, S. K. (2024). Corporate governance and accounting conservatism: moderating role of audit quality and disclosure quality. *Business and Economic Review*, 10(2), 123-150. <https://doi.org/10.22547/BER/10.2.6>
- Sahneh, S., Bokharaeian Khorasani, M., & Ebrahimi, M. (2024). The Relationship Between Audit Firm Partner Tenure and Non-Audit Fees with Audit Quality. The Third National Conference on Modern Approaches in Accounting, Auditing, and Finance, Aliabad.
- Salehi Kamamardakhi, S. S., Azadi, K., & Vatanparast, M. (2023). The impact of organizational ethics and culture on the auditor's professional judgment with respect to corporate social responsibility using structural equation modeling. *International Journal of Finance & Managerial Accounting*, 8(30), 259-274.
- Satarian, F., & Gholizadeh, R. (2024). The Role of Culture and Ethics in the Performance of Commercial Centers. The First Scientific-Research Congress on New Horizons in Civil Engineering, Architecture, Culture, and Urban Management in Iran, Tehran.
- Shaban Khamseh, P., & Bokharaeian Khorasani, M. (2024). The Effect of Audit Partner Characteristics on Audit Fees and Audit Quality. The Third National Conference on Modern Approaches in Accounting, Auditing, and Finance, Aliabad.
- Sonjaya, Y. (2024). The Influence of Corporate Culture on Audit Practices and Ethics. *Golden Ratio of Auditing Research*, 4(2), 107-124. <https://doi.org/10.52970/grar.v4i2.394>
- Sumarlin, S. (2022). does commitment to home organization hurt the inner quality of internal auditors? Quadratic-moderating analysis. *Jurnal Minds: Manajemen Ide Dan Inspirasi*, 9(2), 341-355. <https://doi.org/10.24252/minds.v9i2.29187>
- Weigh, J. V. T., & Anindita, R. (2024). Auditor Performance Within Moderasi Compliance and the Influence of Audit Structure, Good Governance, and Organizational Culture. *Majalah Ilmiah Bijak*, 20(1), 147-159. <https://doi.org/10.31334/bijak.v20i1.3288>